

počínaje rokem 1923 nevztahuje se na pohledávky a závazky vyloučené ze soupisu, tudíž i na pohledávky z pojišťovacích soukromých smluv (§ 2 čís. 6 nařízení čís. 265 r. 1922). Z tohoto důvodu je vzítí za jisté, že by zákonodárce, kdyby býval skutečně sledoval úmysl zdánlivě vyplývající z citace pouze §u 6 zákona čís. 207 r. 1922, byl pojal do nařízení ze dne 22. prosince 1922, čís. 377 sb. z. a n. výslovně ustanovení, že platnost nařízení čís. 173 r. 1921 vztahuje se nadále pouze na pohledávky podrobené soupisu, a zabránil tím právní nejistotě jakož i újmě vyplývající z této pro občany našeho státu, již jsou v poměru věřitelů vzhledem k pohledávkám vyloučeným podle §u 2 nařízení čís. 265 r. 1922 ze soupisu. Za těchto okolností není názoru tomu na úkor ani znění §u 6 (3) zákona čís. 207 r. 1922, jehož ustanovení vztahují se podle §u 1 obecně na pohledávky a závazky vzniklé v korunách rakousko-uherských mezi věřiteli a dlužníky československými a cizími (t. j. ne pouze rakouskými), a lze z toho dovoditi, že pokud šlo o dlužníky a věřitele r a k o u s k é, zůstalo v platnosti nařízení čís. 173 r. 1921 výslovně neodvolané.

Čís. 3745.

K založení sudiště §u 99 j. n. stačí jmění jakéhokoliv druhu a jakéhokoliv ceny, jež žalovanému přísluší v tuzemsku v době podání žaloby. I dispoziční právo žalovaného může býtí jměním.

(Rozh. ze dne 23. dubna 1924, R I 275/24.)

Proti žalobě, podané u soudu, dle tvrzení žaloby podle §u 99 j. n. místně příslušného, vznesl žalovaný námitku místní nepřislušnosti, již s o u d p r v é s t o l i c e zamítl, r e k u r s n í s o u d námitce vyhověl a žalobu odmítl. D ů v o d y: Ustanovení §u 99 j. n. předpokládá věc nebo pohledávku, která jest nesporně vlastnictvím žalovaného, pokud se týče žalovaný jest nesporně věřitelem pohledávky, domnělé jmění tvořící. Zde však otázka, zda byl šek ze dne 19. června 1921 na 100.000 marek odevzdán žalobci za účelem krytí jeho pohledávky či za účelem placení a zda skutečně žalobce valutu šeku inkasoval, za koruny čsl. měny vyměnil a na srážku své pohledávky upotřebil a žalovanému vyúčtoval, jak tvrdí žalobce s poukazem na vyúčtování, jsou sporny a nelze je rozhodnouti bez řešení věci samé. Následkem toho již z tohoto důvodu nelze pokládati vklad, jenž jest u bankovní firmy M. S. v Karlových Varech, za pohledávku, tudíž za jmění žalovaného ve smyslu §u 99 j. n., které by zakládalo místní příslušnost dovolaného soudu. Nebylo proto ani zapotřebí, by první stolice řešila otázku domnělého poukazu, pokud se týče vkladu u oné banky. Prvá stolice se úkonu toho podjala, avšak otázku tu po názoru rekursního soudu nerozřešila správně. Že žalovanému 100.000 M nenáleželo, nýbrž že majitelem jeho byl žalobce, který šek bance k opatření inkasa odevzdal, první stolice výslovně vzala za prokázáno a jest to rozhodné. V tomto stavu věci nenastala později žádná změna, vklad nepřešel v majetek žalované strany, žalující

strana aspoň žádné skutečnosti, která by změnu takovou byla přivodila, netvrdí a první soud jí nezjistil. Co se týče domnělého poukazu po rozumu §u 1400 obč. zák., jak si jej prvý soud ustrojil, nutno uvážiti, že k jeho založení zapotřebí jest jednak příkazu poukazci, jednak příkazu poukázanému. Příkaz poukazci, jaký má § 1400 obč. zák. na zřeteli, totiž poukaz žalovanému ku přijetí placení od banky nelze spatřovati v obsahu dopisu ze dne 29. září 1921 a 27. listopadu 1921, neboť se v nich pouze prohlašuje, že marky jsou žalovanému k dispozici, aniž se udává, jak a kde. Ještě vyloženější však jest věc ohledně příkazu poukázanému. Dle zjištění procesního soudu se prý žalobce k bance pouze prohlásil, že, kdyby snad Jakub F. oněmi 100.000 M chtěl nějak naložiti, že mu je má banka dáti k dispozici nebo mu je vydati. Prohlášení toto nelze míti za příkaz ku placení, nýbrž je to pouhé zmocnění k dání k dispozici. Mimo to učiněno bylo vyplnění příkazu odvislým od toho, že žalovaný dříve učiní ohledně oněch 100.000 M nějaké opatření. Že by se tak stalo, nebylo vůbec tvrzeno. Nesprávně tudíž ustrojen poukaz, jak jej stanoví § 1400 obč. zák. Rekursní soud je toho náhledu, že ustanovení §u 1400 obč. zák. nelze použiti za účelem zjednání sudiště po rozumu §u 99 j. n., protože by to vedlo ku zneužití tohoto zákonného ustanovení a k obcházení zákona, k němuž soud nemůže pomoci poskytnouti.

N e j v y š š í s o u d obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Dovolacímu rekursu nelze upřiti oprávněnosti. Podle všeobecného doslovu §u 99 j. n. stačí k založení sudiště §u 99 j. n. jmění jakéhokoliv druhu a jakéhokoliv výše, jež žalovanému v tuzemsku přísluší v době podání žaloby. V tomto případě zjistil prvý soudce na základě dopisu firmy M. S. ze dne 28. prosince 1921 a na základě výpovědi svědka Alfreda K-a, že ona firma k žalobcovu příkazu má k dispozici pro žalovaného 100.000 něm. marek, tedy částku, v době podání žaloby — a jen podle té doby jest otázku tu řešiti a žalobce mohl ji také jen podle té doby posuzovati — ne nepatrnou, a že banka tento jeho nárok vždy uznává a honoruje. Žalovaný měl tedy možnost, volně disponovati tímto penízem a jej po případě vyzvednouti pouze s výhradou svého právního stanoviska, jež hájí v tomto sporu, t. j. že sporný šek ze dne 26. června 1921 byl odevzdán žalobci za účelem zaplacení jeho pohledávky vůči žalovanému. Toto disposiční právo žalovaného nelze považovati za bezcenné, naopak toto právo jest jměním ve smyslu §u 99 j. n. a to i tehdy, kdyby se přihlíželo pouze k žalobcovu prohlášení, že banka má žalovanému dáti k dispozici 100.000 něm. M. anebo je vydati, kdyby snad chtěl s nimi nějak naložiti. Skutkovými zjištěními prvního soudce a obsahem dopisu firmy M. S. ze dne 28. prosince 1921 jest vyvrácena námitka žalovaného, že tento po případě byl oprávněn, disponovati spornou částkou pouze jako žalobcův zmocněnec. Rekursní soud má pravdu v tom, že nelze použiti ustanovení §§ 1400 a násl. obč. zák. za účelem ustrojení sudiště §u 99 j. n., než v tomto případě předpoklad, že žalobce

tak učinil, nemá dostatečné opory ve skutkových zjištěních prvního soudce, naopak z nich je zřejmo, že příkaz žalobcem firmě M. S. jest výrokem právního stanoviska, jež žalobce zaujal již v dopisu ze dne 29. září 1921, tedy asi 3 měsíce před podáním žaloby. Za tohoto stavu věci není potřebí zabývat se ostatními právními otázkami, které řeší žalobce v dovolacím rekursu, zejména otázkou, zda předpokládá § 99 j. n. jmění nezávislé na sporném nároku čili nic. K námitce žalovaného, že firma M. S. má své sídlo v Praze, nelze hleděti, jelikož novoty v opravném řízení jsou nepřípustny a žalovaný nevznnesl této námitky v první stolici, nýbrž teprve v rekursu do usnesení prvního soudce.

Čís. 3746.

Nároku pozůstalé vdovy na vrácení věna není na závalu ani, že věno bylo manželovi zřízeno a vyplaceno, aniž o tom pořízen notářský spis, ani že přijetí věna není dotvrzeno notářským spisem. Důkaz o přijetí věna lze jednati i jiným způsobem, nanejvýš výsledkem osob převědných.

(Rozh. ze dne 23. dubna 1924, R I 290/24.)

Návrh pozůstalé manželky na vydání věna z manželovy pozůstalosti byl o b ě m a n i ž š í m i s o u d y zamítnut. N e j v y š š í s o u d zrušil usnesení obou nižších soudů a vrátil věc prvnímu soudu, by o návrhu, nehledě k zamítacímu důvodu, znovu jednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Podle názoru nižších soudů není nárok stěžovatelky na vrácení věna z pozůstalostního jmění jejího manžela a na zařazení tohoto jejího nároku mezi pozůstalostní dluhy proto opodstatněn, že nebyla o věně zřízena smlouva ve formě notářského spisu, jak jest stanoveno v §u 1 zák. ze dne 25. července 1871, čís. 76 ř. zák., a že také potvrzení o přijetí věna, nemajíc formy, k platnosti jeho uvedeným zákonem požadované, jest neplatné. Toto stanovisko nižších soudů nelze sdíleti, protože se zakládá na nesprávném použití onoho zákona a odporuje, pokud jde o neuznání nároku na vrácení věna a zařazení nároku toho mezi pozůstalostní dluhy, ustanovení §u 1229 obč. zák. Otázka platnosti zřízení věna pro nedostatek předepsané formy notářského spisu (§ 7 zákona) přišla by v úvahu, kdyby se jednalo o splnění manželské smlouvy o věno nebo kdyby šlo o uplatnění práv ze zřízení věna proti osobám třetím, na jejich ochranu před manželskými smlouvami na oko onen zákon zvlášť pomýšlel. Avšak o to zde nejde. Bylo-li, jak tvrdí stěžovatelka, věno zřízeno bez zachování předepsané formy a věno manžel obdržel, nemohlo zřízené věno za trvání manželství vzhledem k ustanovení §u 1432 obč. zák. ovšem býti zpět požadováno, ale smrtí manželovou, kdy přestal důvod, podržeti si věno, pro manžela po případě pro jeho pozůstalost, nastala povinnost, věno pozůstalé manželce vrátiti. Tak